

LIETUVOS VOKIEČIŲ KALBOS MOKYTOJŲ ASOCIACIJOS VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

REZOLIUCIJA
2018 m. balandžio 7 d.
Vilnius

Susirinkime dalyvauja Lietuvos vokiečių kalbos mokytojų asociacijos nariai ir Lietuvos prancūzų kalbos mokytojų ir dėstytojų asociacijos prezidentė Jurgita Kimbirauskienė bei Lietuvos Respublikos rusų (užsienio) kalbos mokytojų asociacijos prezidentė Marytė Puzaitė. Susirinkusieji, įvertinę esamą antrųjų užsienio kalbų mokymo(si) situaciją Lietuvoje, kreipiasi į Lietuvos Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę, Lietuvos Respublikos Ministrą Pirmininką Saulių Skvernelį, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininką Viktorą Pranckietį, Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininką Eugenijų Jovaišą, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministrę Jurgitą Petrauskiene, Lietuvos Švietimo tarybos pirmininkę prof. habil. dr. Viliją Targamadžę, Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje vadovą Arnoldą Pranckevičių bei prašo ne tik atkreipti dėmesį į išvardintas problemas, bet ir imtis tinkamų priemonių joms spręsti.

Problemos:

1. Lietuvos mokinių pasiekimai prastėja. Tam įtakos turi silpnas antrosios užsienio kalbos mokėjimas (retas pasiekia B1 lygį pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis) arba visiškai jos nemokėjimas. Mokėdami tik vieną užsienio kalbą Lietuvos piliečiai negeba konkuruoti darbo rinkoje užsienio įmonėse Lietuvoje ir kitose šalyse. Lietuvoje sudarytos sąlygos baigti mokyklą mokantis tik vienos užsienio kalbos prieštarauja Europos Sąjungos daugiakalbystės politikai. Kadangi didelė dalis baigusių dešimtą klasę mokinių atsisako mokytis antrosios užsienio kalbos, sparčiai mažėja pasirinkusiųjų laikyti brandos egzaminą bei užsienio kalbų mokytojų. Mokytojai priversti dirbti keliose mokyklose arba ieškoti darbo kitose srityse. Didėja dirbančiųjų mokytojų amžiaus vidurkis.
2. Ugdymo planuose sudarytos galimybės mokiniams pasirinkti antrąją užsienio kalbą penktoje klasėje netinkamai realizuojamos mokyklose. Mokykloms palikta teisė sprendimą apie išankstinį antrosios užsienio kalbos mokymą priimti pačioms. Reta mokykla tokį sprendimą priima. Papildomos valandos išnaudojamos kitiems bendrojo lavinimo mokomiesiems dalykams gilinti arba neišnaudojamos apskritai, teisinantis, kad mokykla neturi finansinių galimybių.
3. Antroji užsienio kalba privaloma nuo 6 klasės. Skiriamos dvi valandos per savaitę nepakankamas laikas išmokyti užsienio kalbą. Tokiu būdu vaikai neįgyja tinkamų kalbos mokėjimo pagrindų, todėl ilgai nei mokymosi motyvacija slopsta.
4. Valstybė visiškai neskiria dėmesio užsienio kalbų mokytojų kvalifikacijos tobulinimui. Kvalifikacijos tobulinimą vykdo tik mokytojų asociacijos ar privačios organizacijos savo iniciatyva. Tokiu būdu tolstama nuo valstybės strateginių gairių.
5. Aukštesiose mokyklose sparčiai mažėja studijuojančiųjų bei besimokančių užsienio kalbas skaičius. Aukštos kvalifikacijos dėstytojai priversti keisti darbo pobūdį.

DAUGIAKALBYSTĖS SKATINIMAS BENDROJO LAVINIMO, PROFESINĖSE IR AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

1. SIEKIAMYBĖ (VIZIJA)

Bendrojo lavinimo, profesinių ir aukštųjų mokyklų absolventai, **mokantys kelias užsienio kalbas pakankamu lygiu gebėtų sėkmingai dalyvauti profesinėje veikloje darbo rinkoje.**

2. TIKSLAS VIZIJAI PASIEKTI

Bendrojo lavinimo, profesinėse ir aukštosiose mokyklose būtina skatinti **ne tik anglų, bet ir kitų užsienio kalbų mokymąsi**:

- 2.1. Europos Sąjungoje vartojamų pagrindinių (prancūzų, vokiečių ir kt.);
- 2.2. Kaimyninių valstybių (lenkų, latvių, estų, rusų ir kt.).

3. ARGUMENTAI TIKSLUI PAGRĮSTI

3.1. Darbo rinkos poreikiai

Gebėjimas veiksmingai bendrauti **keliomis užsienio kalbomis** yra svarbi sąlyga norint sėkmingai konkuruoti šiuolaikinėje darbo rinkoje. Mokėti vien tik anglų kalbą nepakanka, nes tiek atskirų asmenų išsilavinimas, tiek šalies ekonomika tampa **vis konkurencingesni**. Pvz., 2018 m. kovo 26 – 27 d. d. Vilniaus universiteto Filologijos fakultete surengtos tarptautinės konferencijos metu „Germanistik für den Beruf“ (VU 2018) diskutavę darbdaviai ir verslo atstovai konstatavo, kad vokiečių kalbos mokėjimas padeda sėkmingai plėtoti ekonominį bendradarbiavimą su Vokietijos smulkiuoju ir vidutinio dydžio verslu.

3.2. „Lietuva 2030“: sumanios (veiklios, solidarios, besimokančios) visuomenės prioritetas
Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ iškelta **atviro, kūrybingo ir atsakingo žmogaus** vizija, kurios siekiama per **sumanios**, t. y. **veiklios, solidarios** ir nuolat **besimokančios** visuomenės kryptį (LT 2030, 7–8). Visuomenės narių **solidarumas** pasiekiamas per **humanistinį ir humanitarinį** ugdymą. Solidari visuomenė – tai tokia visuomenė, kurios nariai suvokia savo **tautinę tapatybę** ir geba harmoningai derinti **pilietinę ir kultūrinę savivoką** su **atvirumu kitoms kultūroms ir kultūrų dialogui**. Humaniškumas, lygios galimybės, tautinės tapatybės ir atvirumo kultūrų dialogui dėmė, bendradarbiavimas, kūrybiškumas, saviraiška, atvirumas naujovėms ir atsakingumas, kaip vertybiniai principai, įtvirtinti ir „Valstybinėje švietimo 2013 – 2022 metų strategijoje“ (VŠS 2014). Šioms ir panašioms vertybinėms nuostatomis ugdyti būtinas kelių užsienio kalbų mokymasis.

3.3. EBPO „Švietimas 2030“

Užsienio kalbų mokėjimo ir tarpkultūrinės kompetencijos svarbą patvirtina EBPO suformuluotos ugdymo strateginės gairės. Gebėjimai **veiksmingai naudotis įrankiais (pvz., kalba)** sąveikaujant su aplinka ir **sąveikauti heterogeninėse grupėse su įvairių kultūrų atstovais** ilgą laiką akcentuoti kaip šiuolaikiniame pasaulyje itin svarbūs gebėjimai (OECD 2005, 5), o pastaruoju metu vykdant projektą „Education 2030 Learning Framework“ iškeltas poreikis gebėti **spręsti konfliktus ir dilemas** (OECD 2018, 5).

4. REKOMENDACIJOS TIKSLUI PASIEKTI

4.1. Įvesti privalomą išankstinį antrosios užsienio kalbos mokymą 5-se klasėse vieną valandą skiriant iš papildomų valandų rezervo.

Papildomas valandas teikia galimybę skirti 2017 – 2018 ir 2018 – 2019 m. m. pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendrieji ugdymo planai.

4.2. Suteikti galimybę antrajai užsienio kalbai nuo 6-os klasės skirti tris valandas per savaitę.

4.3. Įvesti privalomą antrosios užsienio kalbos mokymąsi viduriniame ugdyme (9-12 kl.) ir profesinėse mokyklose.

- 4.4. Iš esmės peržiūrėti mokyklų ugdymo planus ir įvesti privalomą antrosios užsienio kalbos mokymą tautinių mažumų mokyklose anksčiau nei nuo 11-os klasės.**
- 4.5. Skatinti abiturientus laikyti ne tik pirmosios, bet ir antrosios užsienio kalbos valstybinį brandos egzaminą.**
- 4.6. Į reikalavimus stojantiesiems į aukštąsias mokyklas, pretenduojantiems į valstybės finansuojamas studijų vietas, įtraukti sąlygą būti išlaikiusiems kitos nei anglų užsienio kalbos valstybinį brandos egzaminą B1 lygiu arba atitinkamo lygio tarptautinį egzaminą.**
- 4.7. Kartu su nevyriausybinėmis organizacijomis kelti užsienio kalbų mokytojų kvalifikaciją.**
- 4.8. Studijų programose skirti daugiau kreditų antrajai / trečiajai užsienio kalboms.**

Tai leidžia 2016 m. patvirtinti „Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai“, pagal kuriuos universitetų ir kolegijų vykdomose programose studijų kryptčiai turi būti skirta ne mažiau kaip 120 kreditų, o iki 120 kreditų gali būti skiriama tai pačiai kryptčiai gilinti, kitai kryptčiai studijuoti, bendriesiems gebėjimams ugdyti ir pan. (ŠMM 2016)¹

4.9. Aukštosiose mokyklose siūlyti užsienio kalbų modulius kaip:

- 4.9.1. privalomuosius;
- 4.9.2. privalomai pasirenkamuosius (iš nustatyto dalykų sąrašo);
- 4.9.3. laisvai pasirenkamuosius;
- 4.9.4. gretutinių studijų modulius;
- 4.9.5. nekreditinius (ne programos) papildomus dalykus,
- 4.9.6. projektus ir kt.

4.10. Aukštosiose mokyklose numatyti konkrečius pasiekimų lygius pagal nustatytus kriterijus.

Studentai / mokiniai turėtų siekti kalbos mokėjimo lygio, pakankamo sėkmingai profesinei veiklai.

¹ „9.1. krypties studijų (įskaitant praktiką ir baigiamojo darbo rengimą) rezultatams pasiekti paprastai skiriama ne mažiau kaip 120 kreditų [...]

9.2. aukštosios mokyklos nustatytoms arba studento pasirenkamoms (gilesnėms tos pačios krypties studijoms, kitos krypties studijų moduliams (dalykams) (toliau – modulis, moduliai, dalykas, dalykai), gretutinės krypties (krypčių) studijoms, pedagoginėms studijoms, papildomai praktikai, skaitmeninės kompetencijos, kitų bendrųjų gebėjimų ugdymui ir pan.) skiriama ne daugiau kaip 120 kreditų;“

5. ŠALTINIAI

VU. 2018. *Mokslininkai ir verslininkai VU kalbėjosi apie germanistų poreikį rinkoje*. <http://naujienos.vu.lt/mokslininkai-ir-verslininkai-vu-kalbejosi-apie-germanistu-poreiki-rinkoje/> [Žiūrėta: 2018-04-14]

LT 2030 = Valstybės pažangos taryba. 2012. *Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“*. <https://www.lietuva2030.lt/lt/apie-lietuva-2030> [Žiūrėta: 2018-04-14].

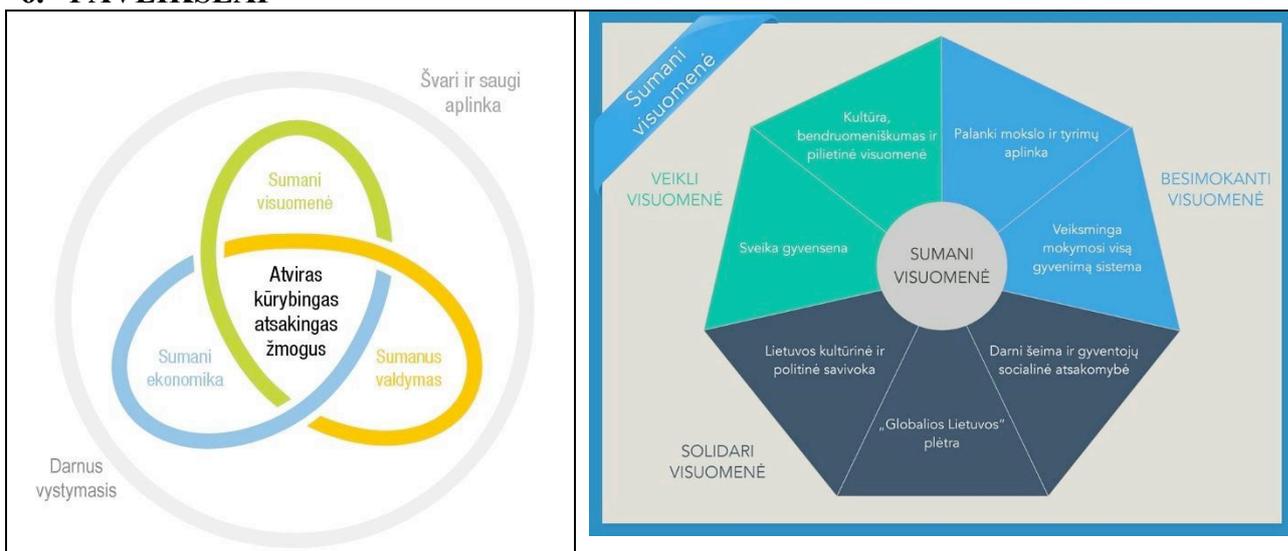
VŠS 2014 = LR ŠMM. 2014. *Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija*. Vilnius: ŠMM Švietimo aprūpinimo centras. https://www.sac.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/Valstybine-svietimo-strategija-2013-2020_svietstrat.pdf [Žiūrėta: 2018-04-14].

OECD. 2005. *The Definition and Selection of Key Competencies*. Executive Summary. URL: <http://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf> [Žiūrėta: 2018-04-14].

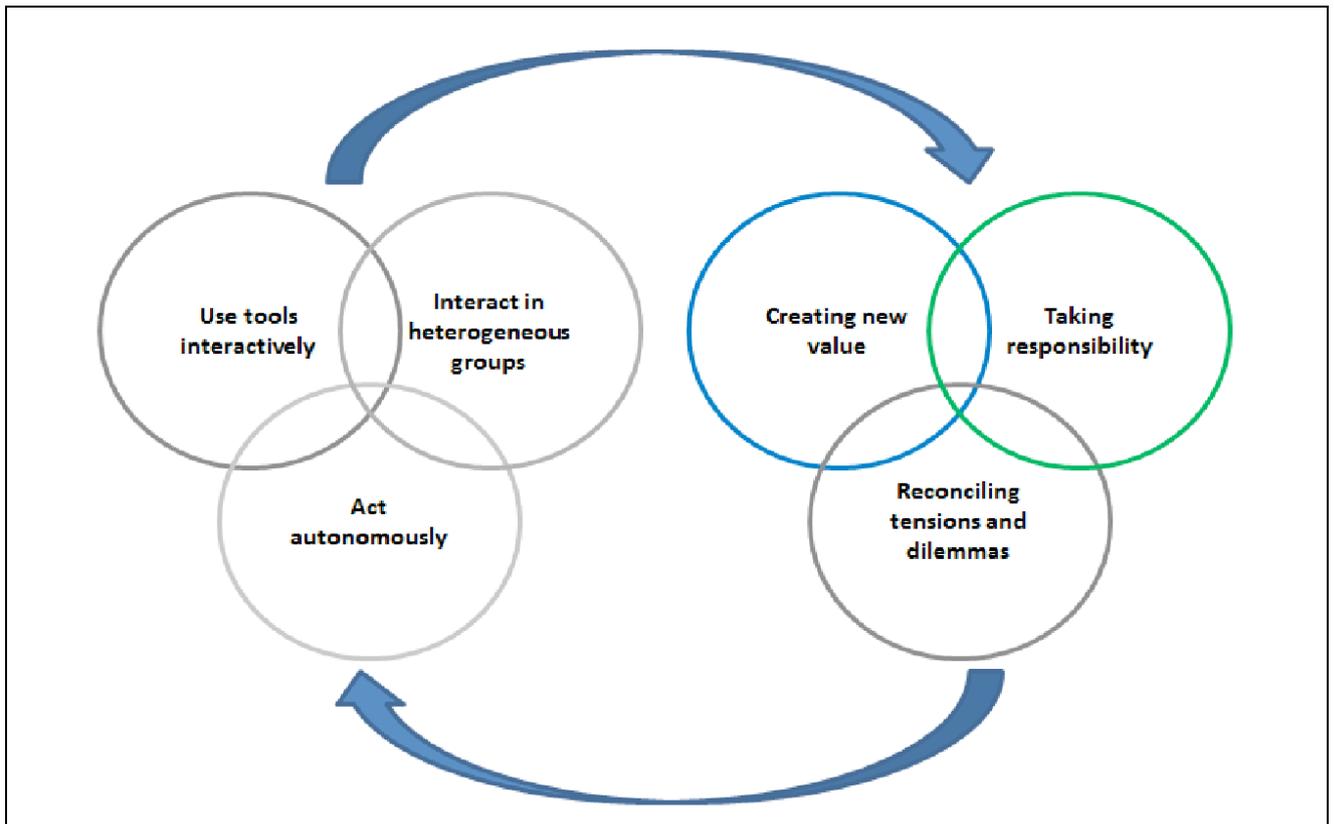
OECD. 2018. *The future of education and skills. Education 2030*. Paris: OECD. <http://www.oecd.org/education/2030/oecd-education-2030-position-paper.pdf> [Žiūrėta: 2018-04-14].

ŠMM. 2016. *Bendrieji studijų vykdymo reikalavimai*. Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/739065a0ce9911e69e09f35d37acd719> [Žiūrėta: 2018-04-14].

6. PAVEIKSLAI

<https://www.lietuva2030.lt/lt/apie-lietuva-2030>

23 p. šiame leidinyje: OECD. 2017. *The Future of Education and Skills: Education 2030. Progress Report of the OECD Learning Framework 2030.* URL:

<http://www.ks.no/contentassets/cf39e76e58784f12ad14cf0cd71326c4/oecd-rapport-om-rammeverket-for-laring-2030.pdf>